

Rekommendation rörande nationell nivåstrukturering av kurativt syftande kirurgi vid peniscancer

Mot bakgrund av vad nedan angivits rekommenderar Regionala cancercentrum i samverkan landsting/regioner:

att godkänna och tillämpa rekommendationerna avseende nationell nivåstrukturering av kurativt syftande kirurgisk behandling av peniscancer.

Regionala cancercentrum i samverkans beslut

Regionala cancercentrum i samverkan beslöt vid sitt sammanträde 6 maj 2014 enhälligt

att rekommendera landsting/regioner att kurativt syftande kirurgi vid peniscancer koncentreras till två vårdenheter i landet,

att de två vårdenheterna ska utgöras av Urologiska klinikerna vid Skånes Universitetssjukhus Malmö och Universitetssjukhuset i Örebro,

att koncentrationen av åtgärden införs från och med 1 januari 2015, samt

att i skrivelse till landsting och regioner (via respektive Regionalt cancercentrum) rekommendera dem att godkänna och tillämpa denna rekommendation.

Rekommendationen stöds av hälso- och sjukvårdsdirektörernas nätverk (2014-05-22) samt landstingsdirektörernas nätverk (2014-05-23).

Denna rekommendation kommer omkring 15 september 2014 att kompletteras med en programförklaring/beskrivning av vårdenheternas framtida samverkan med remitterande landsting/regioner, framtagen av de två vårdenheterna.

Uppföljning

Regionala cancercentrum i samverkan kommer att följa landstingens/regionernas tillämpning av denna rekommendation. Som en del i uppföljningen önskar samverkansgruppen att landsting/regioner inkommer med tagna beslut om att godkänna och tillämpa denna rekommendation senast 15 november 2014 till *SKL att: RCC i samverkan Gunilla Gunnarsson, Avd för vård och omsorg, 118 82 Stockholm.*

Bakgrund

1 maj 2011 slöt regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting en överenskommelse om nationell samordning av delar av den högspecialiserade cancervården. Överenskommelsen syftade till att landstingen skulle påbörja arbetet med en nivåstrukturerings på nationell nivå för sällsynta eller särskilt svårbehandlade cancersjukdomar.

Nationell samordning skulle vara utformad så att en koncentration av vårdåtgärderna leder till en ökad vårdkvalitet och förbättrade vårdresultat, ett mer effektivt utnyttjande av hälso- och sjukvårdens resurser samt stärker förutsättningarna för klinisk forskning. Den ska vara värdeskapande för patienten och således vara baserat på ett patientfokuserat synsätt.

I september 2013 slutrapporterades det arbete som genomförts inom ramen för överenskommelsen. Rapporten innehöll förslag till handläggningssång vid nationell nivåstrukturerings(bilaga 1), tre pilotprojekts slutsatser, förslag om inrättande av nationell multidisciplinär konferens samt förslag om inrättande av en Cancerguide på 1177.se. Regeringen har i överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting om *Kunskapsstyrning och vissa utvecklingsområden inom hälso- och sjukvården 2014* anslagit medel för fortsatt arbete i enlighet med föreslagen modell.

Medicinsk bakgrund

Peniscancer är en av urologins ovanligaste tumörsjukdomar. Detta medför att den enskilde läkaren och kliniken i regel har en mycket begränsad erfarenhet av diagnostik, behandling och uppföljning av tillståndet. Sjukdomen drabbar cirka 120 män per år.

Behandling av peniscancer är i första hand kirurgisk och i varierande omfattning ges tilläggsbehandling med strålterapi och kemoterapi.

Problemområden vid den kirurgiska behandlingen av peniscancer är:

- Andelen organbevarande ingrepp som utförs är alltför låg.
- Följsamheten till European Association of Urology guidelines för lymfkörtelkirurgi är för låg.
- Under perioden 2011-2012 utfördes kirurgisk behandling av peniscancer (laserkirurgi, partiell och total amputation) vid 24 sjukhus i landet, varav endast två sjukhus opererade fler än 10 patienter/år. Om lokalexcision inkluderas blir antalet opererande vårdenheter i landet 46 och antalet som utfört fler än 10 operationer per år fyra enheter.

Omfattningen av onkologisk behandling med strålterapi och kemoterapi vid peniscancer är oklar.

Pilotprojekt peniscancer

Våren 2012 initierades, inom ramen för Sveriges Kommuner och Landstings utredning om nationell samordning av den högspecialiserade cancervården, ett pilotprojekt avseende koncentration av kurativt syftande kirurgi vid peniscancer. Projektet resulterade i att Regionala cancercentrum i samverkan, med stöd av Nätverket för hälso- och sjukvårdsdirektörer, vid sitt möte 2013-12-17 beslöt avge en remiss till landsting/regioner med förslag om

- Att en nationell multidisciplinär konferens inrättas och att alla patienter diskuteras där före kirurgisk åtgärd
- Att kurativt syftande kirurgi vid peniscancer koncentreras till två vårdenheter i landet.
- Att onkologisk behandling av peniscancer genomförs inom respektive region.
- Att patienter med peniscancer fortsatt följs upp via nationella kvalitetsregistret.

Samtliga sex sjukvårdsregioner inlämnade remissvar. Av remissvaren framgick att alla landsting/regioner stödde det utsända förslaget. Patientorganisationerna har vid flera tillfällen också uttalat stöd för förslaget. Ett inlämnat remissvar från en patientorganisation föreslår nordiskt samarbete.

Fyra regioner anmälde intresse för att ta ansvar för nationell vårdenhet och besvarade remissens frågor kring kvalitet, uppföljning, resultat, kompetens, utrustning, forskning mm.

Regionala cancercentrum i samverkan beslöt 2014-05-06, efter en samlad bedömning av remissvaren, rekommendera landsting/regioner att Urologiska klinikerna vid Skånes Universitetssjukhus Malmö och Universitetssjukhuset Örebro ska utgöra de nationella vårdenheterna. Nätverken för hälso- och sjukvårdsdirektörer samt landstingsdirektörer har därefter ställt sig bakom förslagen.

För närvarande pågår ett arbete vid de två vårdenheterna för att ta fram en programförklaring/ beskrivning av vårdenheternas framtida samverkan med remitterande landsting/regioner. Programförklaringen kommer att utsändas till landsting/regioner under september månad.

För Regionala cancercentrum i samverkan

Gunilla Gunnarsson Ordförande

Bilaga 1 – Hanteringsgång vid nationell nivåstrukturering

